ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2015/2096

zo 16. novembra 2015

o pozícii Európskej únie na Ôsmej konferencii o preskúmaní Dohovoru o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a o ich zničení (BTWC)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 29,

keďže:

(1) Európska rada 12. decembra 2003 prijala stratégiu EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, ktorá je okrem iného zameraná aj na posilnenie Dohovoru o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a o ich zničení (ďalej len „BTWC“), na pokračovanie v úvahách o overovaní BTWC, na podporu všeobecného a vnútroštátneho vykonávania BTWC, a to aj prostredníctvom trestnoprávnych predpisov, a na posilnenie dodržiavania tohto dohovoru.

(2) Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov (ďalej len „BR OSN“) 28. apríla 2004 jednomyseľne prijala rezolúciu č. 1540 (2004), v ktorej sa šírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov označuje za hrozbu pre medzinárodný mier a bezpečnosť. Vykonávaním ustanovení uvedenej rezolúcie sa prispieva k vykonávaniu BTWC.

(3) BR OSN 26. augusta 1988 prijala rezolúciu č. 620 (1988), v ktorej sa generálny tajomník okrem iného vyzýva, aby bezodkladne uskutočňoval vyšetrovanie podozrení z prípadného použitia chemických, bakteriologických (biologických) alebo toxínových zbraní, ktoré by mohlo predstavovať porušenie Protokolu o zákaze používať vo vojne dusivé, otravné alebo iné podobné plyny a bakteriologické prostriedky, podpísaného v Ženeve 17. júna 1925 (ďalej len „Ženevský protokol z roku 1925“). Valné zhromaždenie 20. septembra 2006 prijalo celosvetovú stratégiu Organizácie Spojených národov v oblasti boja proti terorizmu pripojenú k svojej rezolúcii č. 60/288 z 8. septembra 2006, v ktorej členské štáty generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) nabádajú, aby v záujme včasného a účinného vyšetrovania prípadov podozrenia z použitia uvedených zbraní aktualizoval zoznam expertov a laboratórií, ako aj technické usmernenia a postupy, ktoré má k dispozícii.

(4) Rada 27. februára 2006 prijala jednotnú akciu 2006/184/SZBP ([1]) na podporu BTWC s cieľom presadzovať všeobecné uplatňovanie BTWC a podporovať jeho vykonávanie zmluvnými štátmi, aby sa zabezpečilo, že štáty transponujú medzinárodné záväzky BTWC do svojich vnútroštátnych právnych predpisov a správnych opatrení.

(5) Popri jednotnej akcii 2006/184/SZBP prijala Európska únia aj akčný plán o biologických a toxínových zbraniach ([2]), v ktorom sa členské štáty zaviazali, že každoročne v apríli predložia OSN výsledky opatrení na budovanie dôvery a generálnemu tajomníkovi OSN zoznamy príslušných expertov a laboratórií, ktoré uľahčia vyšetrovanie domnelého použitia chemických alebo biologických zbraní.

(6) Rada 20. marca 2006 prijala spoločnú pozíciu 2006/242/SZBP ([3]) k Šiestej konferencii o preskúmaní BTWC.

([1]) Jednotná akcia Rady 2006/184/SZBP z 27. februára 2006 na podporu Dohovoru o biologických a toxických zbraniach v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 65, 7.3.2006, s. 51).
([2]) Ú. v. EÚ C 57, 9.3.2006, s. 1.
([3]) Spoločná pozícia Rady 2006/242/SZBP z 20. marca 2006 o konferencii o preskúmaní Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach, ktorá sa uskutoční v roku 2006 (Ú. v. EÚ L 88, 25.3.2006, s. 65).

(7) Rada 10. novembra 2008 prijala jednotnú akciu 2008/858/SZBP ([1]) k BTWC s týmito cieľmi: presadzovanie všeobecného uplatňovania BTWC, podpora vykonávania BTWC zmluvnými štátmi, podpora zmluvných štátov, aby predkladali vyhlásenia o opatreniach na budovanie dôvery, a poskytovanie podpory procesu BTWC v období medzi zasadnutiami.

(8) Rada 18. júla 2011 prijala rozhodnutie 2011/429/SZBP ([2]) o pozícii Únie na Siedmej konferencii o preskúmaní BTWC.

(9) Na Siedmej konferencii o preskúmaní BTWC sa rozhodlo o obnovení mandátu jednotky podpory vykonávania (ďalej len „ISU“) na ďalšie päťročné obdobie (2012 – 2016) a rozšírení jej úloh aj na vykonávanie rozhodnutia zriadiť a spravovať databázu žiadostí o pomoc a ponúk pomoci a uľahčovanie súvisiacej výmeny informácií medzi členskými štátmi a prípadne aj na podporu vykonávania rozhodnutí a odporúčaní siedmej konferencii o preskúmaní zo strany zmluvných štátov dohovoru.

(10) Na siedmej konferencii o preskúmaní sa rozhodlo o tom, že ôsma konferencia o preskúmaní sa uskutoční v Ženeve najneskôr v roku 2016 a malo by sa na nej preskúmať fungovanie BTWC, pričom sa má prihliadať okrem iného aj na:

i) nový vedecký a technický vývoj, ktorý je pre BTWC relevantný;

ii) pokrok zmluvných strán v plnení záväzkov vyplývajúcich z BTWC;

iii) pokrok v realizácii rozhodnutí a odporúčaní, na ktorých sa dohodlo na siedmej konferencii o preskúmaní.

(11) Rada 23. júla 2012 prijala rozhodnutie 2012/421/SZBP ([3]) k BTWC s týmito cieľmi: presadzovanie všeobecného uplatňovania BTWC, podpora vykonávania BTWC zmluvnými štátmi, podpora zmluvných štátov, aby predkladali vyhlásenia o opatreniach na budovanie dôvery, a poskytovanie podpory procesu BTWC v období medzi zasadnutiami.

(12) Vzhľadom na blížiacu sa konferenciu o preskúmaní BTWC, ktorá sa bude konať od novembra do decembra 2016, je vhodné pozíciu Únie aktualizovať,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Počas príprav na Ôsmu konferenciu o preskúmaní Dohovoru o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a o ich zničení (ďalej len „BTWC“) a počas nej Únia pracuje najmä na zabezpečení toho, aby sa zmluvné štáty zaoberali týmito prioritami:

a) budovanie a zachovanie dôvery v dodržiavanie dohovoru prostredníctvom konkrétnych opatrení uvedených v tomto rozhodnutí;

b) podpora vykonávania na vnútroštátnej úrovni vrátane väčšej spolupráce s mimovládnymi zainteresovanými stranami;

c) podpora mechanizmu generálneho tajomníka OSN pre vyšetrovanie prípadov údajného použitia biologických zbraní a látok prostredníctvom ďalšieho rozvoja jeho operačných spôsobilostí ako prostriedku na posilnenie článkov VI a VIII BTWC a

d) podpora všeobecného uplatňovania BTWC.

([1]) Jednotná akcia Rady 2008/858/SZBP z 10. novembra 2008 na podporu Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach (BTWC) v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 302, 13.11.2008, s. 29).

([2]) Rozhodnutie Rady 2011/429/SZBP z 18. júla 2011 o pozícii Európskej únie na Siedmej konferencii zmluvných štátov o preskúmaní Dohovoru o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a ich zničení (BTWC) (Ú. v. EÚ L 188, 19.7.2011, s. 42).

([3]) Rozhodnutie Rady 2012/421/SZBP z 23. júla 2012 na podporu Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach (BTWC) v rámci stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 196, 24.7.2012, s. 61).

Cieľom Únie je preskúmať uplatňovanie BTWC, ako aj proces medzi zasadnutiami v období rokov 2012 – 2015, presadzovať konkrétne opatrenia a preskúmať možnosti ďalšieho posilnenia BTWC. Únia predloží v tejto súvislosti konkrétne návrhy na ôsmu konferenciu o preskúmaní v roku 2016 s cieľom ich prijatia na tejto konferencii.

Článok 2

V záujme splnenia cieľov uvedených v článku 1 Únia:

a) prispieva k úplnému preskúmaniu uplatňovania BTWC na ôsmej konferencii o preskúmaní vrátane plnenia záväzkov, ktoré z BTWC zmluvným štátom vyplývajú, a k vykonávaniu programu medzi zasadnutiami v období rokov 2012 – 2015 a jeho výsledkov;

b) podporí nový vecný pracovný program, v rámci ktorého sa vyriešia obmedzenia predchádzajúcich programov medzi zasadnutiami, v období medzi ôsmou a deviatou konferenciou o preskúmaní prostredníctvom prijatia zlepšených mechanizmov v záujme ďalšieho pokroku v rámci tohto pracovného programu s cieľom posilniť účinnosť BTWC;

c) podporí deviatu konferenciu o preskúmaní BTWC, ktorá sa má uskutočniť najneskôr v roku 2021;

d) pomôže na základe rámca zriadeného predchádzajúcimi konferenciami budovať konsenzus pre úspešný výsledok ôsmej konferencie o preskúmaní a podporí okrem iného konkrétne tieto kľúčové otázky:

   i) Únia uznáva, že v tejto fáze neexistuje konsenzus o overovaní, ktoré je naďalej ústredným prvkom úplného a účinného režimu odzbrojenia a nešírenia, a usiluje sa o určenie možností, ktorými sa v rámci nového programu medzi zasadnutiami a po nich môže prispieť k zvýšeniu dôvery v dodržiavanie a k účinnému vykonávaniu predmetu a účelu BTWC; zmluvné štáty by mali byť schopné preukázať, že dodržujú dohovor, okrem iného prostredníctvom interaktívnej výmeny informácií (ako sú napríklad povinné alebo dobrovoľné vyhlásenia) a posilnenia transparentnosti, pokiaľ ide o ich spôsobilosti, činnosti a opatrenia vrátane dobrovoľných a ostatných dohodnutých opatrení na mieste; návrhy predložené počas programu medzi zasadnutiami v období rokov 2012 – 2015 a výsledky programu poskytujú základ pre túto prácu;

   ii) podpora a prípadné posilnenie vnútroštátnych vykonávacích opatrení vrátane správnych, súdnych a trestnoprávnych predpisov a kontrola patogénnych mikroorganizmov a toxínov v rámci BTWC; zvážiť by sa mohli ďalšie činnosti a rozhodnutia, ktoré by sa mali zrealizovať, pokiaľ ide o prostriedky na zlepšenie vnútroštátneho vykonávania: kontakty a spolupráca s mimovládnymi zainteresovanými stranami na vnútroštátnej, regionálnej a celosvetovej úrovni v súvislosti s ich úlohou pri podporovaní cieľov BTWC a jeho vykonávaní; ďalšia podpora v súvislosti s prijímaním vhodných noriem týkajúcich sa opatrení v oblasti biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany; zvyšovanie informovanosti medzi relevantnými odborníkmi v súkromnom a verejnom sektore; programy odbornej prípravy a vzdelávania pre tých, ktorí majú prístup k biologickým agensom a toxínom, ktoré sú relevantné pre dohovor; podpora kultúry zodpovednosti medzi príslušnými vnútroštátnymi odborníkmi a dobrovoľné vypracovanie, prijatie a vyhlasovanie kódexov správania; podpora dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z rezolúcií BR OSN č. 1540 (2004) a č. 1673 (2006) v prípade, že sú relevantné pre odstraňovanie rizika získania alebo použitia biologických alebo toxínových zbraní na teroristické účely vrátane rizika prístupu neštátnych subjektov k materiálom, vybaveniu a poznatkom, ktoré by sa mohli použiť pri vývoji a výrobe biologických a toxínových zbraní;

   iii) všeobecné dodržiavanie BTWC všetkými zmluvnými štátmi vrátane výzvy pre všetky štáty, ktoré nie sú stranami BTWC, aby k nemu bezodkladne pristúpili a právne sa zaviazali k odzbrojeniu a nešíreniu biologických a toxínových zbraní; do pristúpenia týchto štátov k BTWC podpora týmto štátom v tom, aby sa ako pozorovatelia zúčastňovali na zasadnutiach zmluvných štátov BTWC a dobrovoľne vykonávali ustanovenia BTWC a odporučenie prijatia akčného plánu pre všeobecné uplatňovanie, ktorý bude koordinovať ISU a ktorý sa zhodnotí na osobitných stretnutiach počas období medzi zasadnutiami;

   iv) úsilie o vyhlásenie zákazu biologických a toxínových zbraní ako všeobecne záväzného pravidla medzinárodného práva, a to aj prostredníctvom všeobecného uplatňovania BTWC;

   v) úsilie o posilnenie transparentnosti a vybudovanie dôvery v dodržiavanie, a to aj prostredníctvom nevyhnutných a dosiahnuteľných revízií súčasných CBM; Únia chce pracovať na zlepšení CBM prostredníctvom stanovenia opatrení na zvýšenie ich priamej súvislosti s kľúčovými cieľmi transparentnosti a zabránenia podozreniam a obavám; naďalej podporovať dobrovoľný proces partnerského preskúmania ako cenného nástroja na zvýšenie

transparentnosti medzi zmluvnými štátmi, čím sa zvýši dôvera v dodržiavanie BTWC a posilní vnútroštátne vykonávanie prostredníctvom výmeny najlepších postupov, zvýši informovanosť zainteresovaných strán o plnení požiadaviek a zlepší medzinárodná spolupráca v tejto oblasti;

vi) posilnenie operačných spôsobilostí mechanizmu generálneho tajomníka OSN na vyšetrovanie údajného použitia chemických a biologických zbraní, a to aj prostredníctvom rozšírenia tímu školených odborníkov, odbornej prípravy a usporadúvania simulačných cvičení a cvičení v teréne; práca, ktorá sa vykonala samostatne, môže pomôcť pri ďalšom posilňovaní článku VI a nepriamo článku VII BTWC;

vii) prijímanie rozhodnutí, pokiaľ ide o poskytovanie pomoci a koordináciu v kontexte článku VII BTWC s relevantnými organizáciami na požiadanie ktoréhokoľvek zmluvného štátu v prípade podozrenia z použitia biologických alebo toxínových zbraní, vrátane zlepšenia vnútroštátnych spôsobilostí pre dohľad nad chorobami, ich zisťovanie a diagnostiku a zlepšovania systémov verejného zdravotníctva ako prvej línie ochrany;

viii) zvýšenie transparentnosti, pokiaľ ide o spoluprácu a pomoc v súvislosti s článkom X BTWC, a to pri zohľadnení mandátov, práce a odborných znalostí iných medzinárodných organizácií; Únia bude naďalej podporovať konkrétne vykonávanie článku X BTWC prostredníctvom svojich rôznych programov pomoci, pričom chce pokračovať vo vytváraní všeobecného porozumenia, ktoré tvorí základ pre účinné opatrenia týkajúce sa spolupráce na mierové účely v rámci BTWC; mohlo by sa uvažovať nad ďalšími činnosťami a mohli by sa prijať rozhodnutia na zlepšenie medzinárodnej spolupráce, pomoci a výmeny v oblasti biológie a technológií na mierové účely, na podporu budovania kapacít v oblasti dohľadu nad chorobami, zisťovania, diagnostiky a izolácie infekčných chorôb; Únia bude naďalej podporovať fungovanie súčasnej databázy spolupráce a pomoci, a ak je to vhodné, hľadať spôsoby zvýšenia jej užitočnosti; podpora – okrem iného – programov globálneho partnerstva G7, príslušných programov Únie a cieľov agendy v oblasti globálnej zdravotnej bezpečnosti zameraných podľa potreby na podporu vykonávania medzinárodných zdravotných predpisov a odzbrojenia, kontroly a bezpečnosti citlivých materiálov, zariadení a odborných poznatkov;

ix) podpora procesu častejších a cielenejších posúdení relevantného vedeckého a technologického vývoja, ktorý môže mať vplyv na BTWC; takýto proces by ako ústredný prvok nového pracovného programu medzi zasadnutiami mohol zahŕňať začlenenie stálej vedeckej a technologickej poradnej funkcie v rámci ISU a rozsiahlejší proces preskúmania, a to s cieľom zahrnúť príslušné podujatia a prácu, ktorú vykonávajú medzinárodné akadémie a zmluvné štáty, integrovanejším a koordinovanejším spôsobom.

Článok 3

S cieľom posilniť dodržiavanie dohovoru podporí Únia zvýšenie relevantnosti a ucelenosti formulárov CBM prostredníctvom:

a) preskúmania výročných formulárov CBM ako pravidelného nástroja národných vyhlásení o vykonávaní a dodržiavaní a ich ďalšie rozvíjanie s prihliadnutím na tento cieľ;

b) maximálneho možného zníženia pretrvávajúcej zložitosti formulárov CBM a odstránenia možnej nejednoznačnosti;

c) podpory toho, aby ISU zohrávali väčšiu úlohu v rámci podpory národných kontaktných miest pri zostavovaní ich CBM prostredníctvom regionálnych seminárov a školení v oblasti elektronického predkladania formulárov CBM;

d) práce na zvýšení účasti a kvality a komplexnosti CBM rozšírením funkčnosti elektronického nástroja CBM a jeho sprístupnenia spolu s príručkou CBM vo všetkých úradných jazykoch OSN na webovej stránke BTWC.

Článok 4

Únia popri cieľoch ustanovených v článku 1 podporí posilnenie úlohy ISU. Únia podporí najmä:

a) predĺženie mandátu ISU o ďalšie obdobie piatich rokov;

b) začlenenie ďalších činností do mandátu ISU s cieľom podporovať vykonávanie revidovaného a posilneného pracovného programu, ako sa navrhuje v nižšie uvedenom článku 5;

c) vytvorenie účinnejšieho systému na preskúmanie vedeckého a technologického vývoja a jeho vplyvu na BTWC, a to okrem iného zriadením stálej vedeckej a technologickej poradnej a styčnej funkcie v rámci ISU;

d) prijatie akčného plánu pre všeobecné uplatňovanie, ktorý bude koordinovať ISU;

e) úlohu ISU pri podpore národných kontaktných miest zmluvných štátov pri zostavovaní a predkladaní formulárov CBM, ako sa uvádza v článku 3;

f) primerané zvýšenie súčasného počtu zamestnancov ISU v záujme splnenia nových cieľov a uskutočňovania činností uvedených v tomto článku.

Článok 5

V záujme podpory preskúmania a posilnenia programu v období medzi zasadnutiami Únia konkrétne:

a) podporí témy pre nový program medzi zasadnutiami, a to buď ako témy v období medzi zasadnutiami, alebo prostredníctvom osobitných pracovných skupín alebo oboma spôsobmi, pričom ide o tieto témy:

   i) vnútroštátne vykonávanie a dodržiavanie;

   ii) ďalšia práca na CBM v období po ôsmej konferencii o preskúmaní;

   iii) pomoc a spolupráca podľa článku VII BTWC;

   iv) vývoj vo vede a technike;

   v) preskúmanie postupu poradného výboru;

   vi) všeobecné uplatňovanie, ako sa navrhuje v článku 6;

b) podporí rozvoj národných regulačných rámcov pre biologickú bezpečnosť a biologickú ochranu; hoci vhodné normy v oblasti biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany pre laboratóriá, ktoré však v žiadnom prípade nie sú náhradou za režim dodržiavania, prijatie a podpora takýchto noriem môže jednotlivým zmluvným štátom z dlhodobého hľadiska pomôcť pri plnení záväzkov, ktoré im vyplývajú z BTWC; mohli by sa popri iných opatreniach osvedčiť aj ako užitočný nástroj na preukázanie dodržiavania; súčasťou nového pracovného programu medzi zasadnutiami by mohli byť diskusie o tomto postupe, t. j. aj s relevantnými laboratóriami, združeniami v oblasti biologickej bezpečnosti a priemyselným odvetvím;

c) podporí dobrovoľné partnerské preskúmanie v kontexte BTWC za účasti štátov, ktoré sú zmluvnými stranami; cieľom partnerského preskúmania je zlepšiť vykonávanie na vnútroštátnej úrovni a posilniť dodržiavanie prostredníctvom výmeny informácií a posilnenia transparentnosti, pokiaľ ide napríklad o spôsobilosti, činnosti a opatrenia týkajúce sa vykonávania a zámery, pokiaľ ide o dodržiavanie;

d) podporí posilnenie rozhodovacej moci procesu v období medzi zasadnutiami preskúmaním škály možností, ako napr. jasným vymedzením rozhodovacích právomocí v konkrétnych oblastiach práce.

Článok 6

Únia v záujme podpory všeobecného uplatňovania BTWC:

a) konkrétnymi krokmi a činnosťami podporí prijatie akčného plánu pre všeobecné uplatňovanie, ktorý bude koordinovať ISU; súčasťou akčného plánu by mohli byť činnosti ako osvetové podujatia, spoločné demarše, preklady relevantných dokumentov, podnety, ako napríklad výmena informácií o ponukách pomoci; tento akčný plán by sa posudzoval a prípadne upravoval na každom zasadnutí zmluvných štátov;

b) podporí organizáciu osobitných stretnutí alebo zasadnutí pracovných skupín o všeobecnom uplatňovaní počas obdobia medzi zasadnutiami v záujme koordinácie osvetových činností medzi rôznymi aktérmi, ako aj plánovanie regionálnych činností.

Článok 7

Únia podporí úsilie o posilnenie mechanizmu generálneho tajomníka OSN na vyšetrovanie údajného použitia chemických a biologických zbraní, a to najmä s cieľom zabezpečiť účinnosť ustanovení mechanizmu a na tento účel prijať praktické opatrenia, ako je napríklad podpora programov odbornej prípravy, vrátane usporadúvania cvičení a vypracovania systému analytických laboratórií.

Článok 8

Únia podporí úsilie o posilnenie článku VII BTWC na ôsmej konferencii o preskúmaní berúc do úvahy úsilie, ktoré vyvíjajú iní aktéri pri budovaní medzinárodných spôsobilostí v oblasti reakcie na prepuknutie infekčných chorôb.

Článok 9

Medzi opatrenia, ktoré Únia podnikne na účely uvedené v tomto rozhodnutí, patria:

a) predloženie návrhov Únie a jej členských štátov na základe pozície stanovenej v tomto rozhodnutí týkajúcich sa špecifických, praktických a uskutočniteľných mechanizmov na účinné zlepšenie vykonávania BTWC, ktoré sa predložia na zváženie zmluvným štátom BTWC na ôsmej konferencii o preskúmaní;

b) prípadné demarše vysokého predstaviteľa alebo delegácií Únie;

c) vyhlásenia vysokého predstaviteľa alebo delegácie Únie v Organizácii Spojených národov vydané pred ôsmou konferenciou o preskúmaní a počas nej.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli 16. novembra 2015

Za Radu
predsedníčka
F. MOGHERINI